

Челеби.¹⁾ Пжтешественици въ турско врѣме рѣдко и въ кратцѣ споменувать за гр. Русе.²⁾

При постройката на кейовата стѣна на русенското пристанище, прѣзъ 1911 г. билъ регулиранъ високиятъ брѣгъ подъ устието на р. Ломъ, подъ градината на офицерския клубъ. Въ равното мѣсто, между р. Дунавъ, високия брѣгъ къмъ р. Ломъ и зданието на митницата, виждаха се прѣди регулацията основи на една малка сграда (широка 4 и дълга 7 м.), нарѣчена „римска баня“. Отъ нея сж били вадени четвъртити тухли съ печата на първия италиански легионъ (*Legio prima Italica*).

При регулацията, намѣрени били между банята и устието на р. Ломъ, основи на друга сграда, която била 8 м. дълга и 6 м. широка. Между двѣтъ сгради били намѣрени нѣкои отъ милиярнитѣ камъни,³⁾ капители, украсени съ акантови листья, стрѣли и човѣшки главички, гюлета отъ камъкъ и двѣ мряморни плочи съ турски надписъ. Тукъ било открито подземие съ посока отъ офицерския клубъ къмъ Дунава. Подземието било 1·20 м. широко и съ каменни стълби, широки 0·80 м. Въ стрѣмния брѣгъ подъ клуба били открити нѣколко свода и погребъ съ сводъ; той ималъ една вратичка. Ширината на погребъ била 3 метра; той билъ съграденъ отъ дѣлани камъни (бѣли). На западъ отъ клуба, къмъ устието на рѣката Ломъ, били открити зидове съ четвъртити дупки отъ изгнили греди

При уравняване на градината около клуба сж били намѣрени нѣколко камъка съ латински надписи (единъ цѣлъ и нѣколко отломъка). Единъ отъ тѣхъ е зазиданъ въ резервоара на сжщата градина.

Освѣнъ това били открити основи на една джамия източно отъ клуба. Евлия Челеби, който е пжтувалъ прѣзъ бѣлгарскитѣ земи прѣзъ срѣдата на XVII вѣкъ, споменува, че въ Русенската крѣпость имало и единъ мюсулмански храмъ.

При постройката на пристанището сж били открити и съборени крѣпостнитѣ зидове, до 10 м. високи надъ нивото на Дунава, които сж били засипани въ склона на терасата подъ военния клубъ; отъ части сж запазени по пжтя задъ митницата къмъ клуба.

По свѣдѣние отъ г-нъ полковника Ханджиевъ, въ крѣпостния зидъ, при горния му край, е имало малки стражарници за по единъ стоящъ стражаръ съ коридорчета за влизане отъ крѣпостъта; тѣ сж били постлани съ камѣнни плочи, които сж били изтрити отъ стоене на

¹⁾ Периодическо Списание XXI. стр. 654—655.

²⁾ Напр., Станиславъ Михайловски (1788 г.), Никола Ернестъ Клеemannъ (1768 год.) и други.

³⁾ Извѣстия на Варненското Археологическо дружество, V. стр. 3—4 фиг. 1.